

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Algimanto apygardos partizanų kovų takais

Rugsėjo 22 d. LPKTS Panevėžio filialas surengė išvyką Algimanto apyg. partizanų kovų takais

Pirmajį paminklą, įamžinusį įnirtingose kovose žuvusiuosius už Lietuvos laisvę, žygio dalyviai aplankė Raguvą. „Šiandien mes einame Lietuvos partizanų pralieto krajuoj takais, tų didvyrių, kurie kovėsi 1944–1953 metais, pėdomis. Tos šventos kovos pasekmė – Laisvė“, – kalbėjo LPKTS valdybos narys panevėžietis Algirdas Blažys. Raguvos veikė Vyčio apyg. partizanai. Aplankytą vieta, kur buvo sumesti nužudyti partizanų palaikai. Ten jie ir palaidoti. Partizanų atminimas pagerbtas tylos minute ir karių salvėmis.

Netoli Raguvos – kruopščiai prižiūrimos ir vietas gyventojų lankomos Putiliškių kaimo kapinaitės. Ten pasta-

tytas iškilus medžio paminklas poetui, partizanui, laikraščių „Laisvės kova“ ir „Aukštaičių kova“ redaktoriui, Šiaurės Rytų srities Visuomeninės dalies viršininkui Broniui Krivickui-Vilniui. Žygio dalyviai prie paminklo uždegė žvakelių, padėjo gėlių.

Troškūnų miestelį puošia didingas marmuro paminklas, simbolizuojantis Lietuvos laisvės kovą ir jos baigtį. Aukštai iškeltas deformatuotais asmenimis kardas – nelygios kovos simbolis, jo papédėje trys stelos skelbia, kad kautynėse dalyvavo K. Margio, Šarūno ir Žaliasios partizanų rinktinės. Troškūnai – partizanų vado A. Slučkos-Šarūno gimtinė.

(keliamas į 3 psl.)

Putiliškių kaimo kapinaitės. Paminklas Broniui Krivickui-Vilniui

Tikėjimo, Vilties, Meilės vėliava

Pasaulis pilnas simbolių ir sakralumo. Jie – akivaizdūs reginiai, atspindintys gyvenimo esmę ir prasmę. Kiekviena tauta ir valstybė išreiskia ir įamžina save trimis ženklais: vėliava, herbu ir himnu.

Lyriški lietuviai iš prigimties yra simbolikai. Mūsų kalbos žodis „vėliava“ yra bendrašaknis magiškajam sakralui – vėlei. Algirdas Julius Greimas aiškina: „Galvojant, kad vėlių valdovas yra karos dievas, visai suprantama, kad kiekviena lietuvių gentis žygiuoja į kovą su savo vėliava, su visais savo mirusiais, semdamasi iš jų jėgos ir dvasios“. DLK karių pulkai buvo vadinami vėliavomis.

Simbolinės vėliavos spalvos atspindi tautos sielą, būdą, gimtinės gamtovaizdžius, aukštuosius dvasios idealus, nes „žmogus mato tik tai, ką myli“ (Popiežius Benediktas XVI).

Pradžioje mūsų vėliavos kūrėjai rinkosi dvispalvė: žalią-raudoną. Ji pasirodė niūroka. Tik dailininkui Antanui Žmuidzinavičiui papildžius saulėta geltona, lietuvių Trispalvė nušvito lemtinguoju grožiu. Kuklūs valstybės vėliavos kūrėjai tada aiškino: geltona reiškia saulę (šio gyvenimo vėliavos simbolis), žalia reiš-

kia miškus ir pievas (gyvybės simbolis), raudona reiškia molį, žemę, kraują.

1918 m. balandžio 29 d. Lietuvos Valstybės taryba nutarė Trispalvę – geltoną, žalią ir raudoną – paskelbtą valstybine vėliava. Si nuostata buvo įrašyta į Lietuvos Konstituciją. Raudona DLK vėliava su Vytimi net nepaminėta Konstitucijoje, nėra net atskiro įstatymo.

Nesuklydome, didžiausių žmonijos išgamų – komunistų ir fašistų vienspalvės plakėsi it kruviniausios pabaisos. Lietuvių savigarba joms neatleis.

1919 metų sausio 1 dieną 18 val. Trispalvė buvo iškelta Vilniaus pilies bokšte ir mūsų karių salvėmis pagerbta. Lietuvos Trispalvė buvo mūsų Nepriklausomos valstybės, partizanų didvyriškų kovų bei visos tautos rezistencijos esminis régimasis ženklas ir nuožmių prieš neapykantos objektas.

Atgimus Lietuva savo ištikimų entuziazmą išreiškė D. Vasiliausko daina „Bragiausios spalvos“: „Geltona spalva – tai saulė, / Žalia – tai laukų spalva, / Raudona – tai mūsų kraujas, / Kartu jos – tai Lietuva“.

(keliamas į 6 psl.)

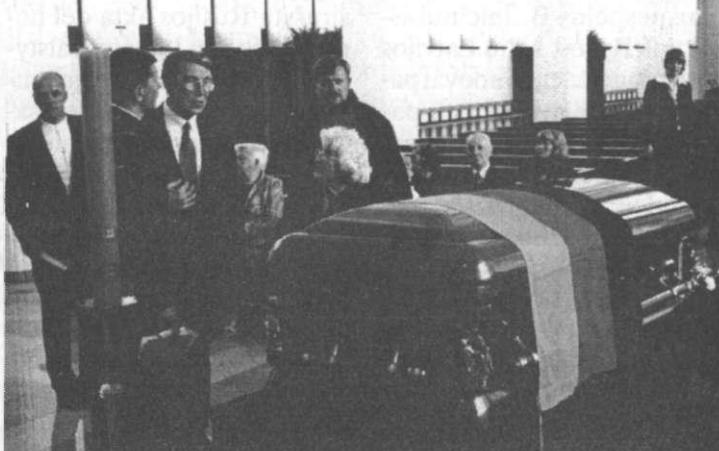
Rimties minutės tyloje

Į Lietuvą sugrįžo Prelatas Mykolas Krupavičius (1985–1970), kurio palaikai, vykdant jovalią, saulėtą rugsėjo 23 dieną buvo perlaidoti Kristaus Prisikėlimo bažnyčios šventoriuje, Kaune. Si šviesi asmenybė, be kompromisu ištikima Lietuvos laisvei ir jos gerovėsiems, tapo tikro valstybininko pavyzdžiu, o jo aktyvi politinė veikla padėdavo mūsų šaliai sunkiausiu laikotarpiu.

Tarpukario Lietuvoje jis tapo žemės reformos sumanytoju ir vykdytoju. Jo iniciatyva ir pastangomis įvykdyta žemės reforma tapo pavyzdžiu daugeliui Europos valstybių. Kaip dvasininkas, užsiimantis žemiškais reikalais, jis nevisa-

da buvo suprastas kolegų. Bet niekas negalėjo sustabdyti jo, vykdantį valstybės jam pavestas atsakingas žemės ūkio ministro pareigas. Po 1926 metų valstybės perversmo, kaip krikščionių demokratų lyderis, jis buvo nušalintas nuo valstybės reikalų ir pažeimitas iki parapijos višaro, vėliau klebono pareigų. 1940 metais netekus Lietuvai neprikalnomybės įsitrukė į atvirą kovą su tautos paveržėjais. Nacistinės Vokietijos okupacijos metais, matydamas šios valstybės siekius lieťuvių tautos atžvilgiu bei žydų tautos naikinimą, jis protestavo.

(keliamas į 5 psl.)

Iš Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios Lietuvos visuomenės palydėjimo Prelato Mykolo Krupavičiaus palaikus
Jono Ivaškevičiaus nuotr.

Numeryje skaitykite:

2 Minint Lietuvos narystės Jungtinių Tautų Organizacijoje 15-ąsias metines jaunimas paragintas pajudinti žemę

5 Kretingoje iškilmingai paminėtos brigados generolo Vlado Nagiaus-Nagevičiaus 125-osios gimimo metinės

7 Girkantu kaime pašventintas paminklas žuvusiems partizanams

Ingrida VĖGELYTĖ

Seime paminėtos Juozo Lukšos gimimo ir žūties metinės

Lietuvoje minint vieno reikšmingiausią Lietuvos rezistencijos istorijos herojų J. Lukšos-Daumanto gimimo 85-mečio ir 55-ąsias žūties metines, Tévynės sąjungos frakcijos rūpesčiu ši garbi asmenybė prisiminta ir Lietuvos Respublikos Seime.

Ta proga rugsėjo 17 d. į LR Seimą, kaip garbingi svečiai, buvo pakviesti N. Bražėnaitė-Lukšienė-Paronetto, J. Lukšos našlė, medicinos mokslų daktarė, dabar gyventi Jungtinėse Amerikos Valstijose, Niujorke, aktyvi lietuvių išeivijos veikėja JAV ir Lietuvoje, bei Jonas Ōhmanas, švedų liuteronų pastorius, į švedų kalbą išvertęs J. Lukšos-Daumanto „Partizanus“, dabar verčiantis Liongino Baliukevičiaus „Partizano Dzūko dienoraštį“ ir besirūpinantis, kad pasaulis sužinotų, kokius nusikaltimus Lietuvoje ir kitose šalyse padarė komunistinis totalitarinis režimas.

Seimo nutarimu N. Bražėnaitė Lukšienė-Paronetto buvo pakviesta į Seimo tribūnų pasakyti kalbą Tautos atstovams. Ji neslėpė susijaudinimo, tačiau konkretiai išdėstė Seimui savo mintis ir pageidavimus.

(keliamas į 3 psl.)

Ivykiai, komentarai

Klampynėje

Vilniaus apygardos administracinis teismas nustatė ir paskelbė, kad Lietuvos radijo ir televizijos komisija (LRTK), nurodyma nuteikti kaimyninio diktatoriaus A. Lukšenkos kontroliuojamos Baltarusijos valstybės programos retransliaciją, buvo ne tik neteisi, bet ir pažeidė įstatymus. Taigi vėl uždegta žalia šviesa Minsko dezinformacijai ir propagandai. Tik nežinia, kodėl Vilniaus teisėjai taip stengiasi. Dezinformacijos ne tik iš Minsko, bet ir iš Vilniaus – per akis. Kaip buvo pažymėta, Lietuvos komercinius televizijos kanalus, be saiko nuo ryto iki vakaro vaišinančius tautą žemės kultūros niekalu, reikėtų bausti tarsi prekiautodus salmonelėmis apkresta mišraine. Bet kas gi juos nubaus, jeigu prie jų kaip mūras stovi mūsų prokurorai ir teisėjai. Juk niekas negirdėjo nei jų, net valdžioje sėdinčiu politikų reakcijos į neseniai televizijos demonstruotą liaupsę Maskvoje tūnančiam KGB-FSB žmogui – „darbiečiui“ V. Uspaskichui.

Kurpiami vis nauji skandalai, visuomenėi pateikiami neva sensacingi atradimai. Vienas iš jų – Liustracijos komisijai nežinia iš kur pamėteti maišai su KGB dokumentais, tarp kurių – asmenų, bendarbiavusių su KGB, prispažinimai. Ne be reikalo sunerimo LDDP valdžios laikais – 1992–1997 m. buvęs Archyvų

departamento, dabar Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos vadovas G. Ilgūnas. Jo manymu, prisipažinusieji bendradarbiavę su KGB ir patikėjusieji, kad nebus paviešinti, šiuo metu sėdi ant bombos ir gali tapti politinių žaidimų aukomis. Aišku, kad galia. Kad taip neatsitiktų, kodėl gi bijoma pasekti, pavyzdžiu, Slovakija. Toje šalyje komunistinio saugumo bendradarbių sąrašai buvo paskelbti viešai. Tačiau kol kas Lietuvoje tai nebus daroma. Dėl to ir buvo sugalvotas naujas Archyvų įstatymas. Kita vertus, šis KGB dokumentų maišų atsiradimas, vėl pradėtas eskaluoti Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos pareigūno J. Abromavičiaus žūties aplinkybių klausimas gali būti susieti su tiriamomis ar neva tiriamomis VSD karininko Vytauto Pociūno žūties aplinkybėmis. Juk sumaniai eskaluojant paslaptingo KGB dokumentų atsiradimo skandalą galima išpesti siekiamų dividendų. Pirmiausia suverstibėdė „liaudies priešams“ – Tėvynės sajungai. Tokių užuominų „nepriklausomoje“ žiniasklaidoje jau pasirodė. Ne paslaptis, kad pačiam Valstybės saugumo departamento ir net tarp vadovų yra žmonių, kurių biografijose, anot vienos žinomas žurnalistės, taip pat klaidžioja KGB šméklos. Pagaliau, kas gali garantuoti, kad tie KGB dokumentai, pateikti Liustra-

cijos komisijos pirmininkei, atkeliau ne iš paslaptinę rūsių Lietuvoje, o buvo atgabenti iš Rusijos Uljanovsko ir Omsko sričių archyvų, kur 1990 metais buvo išvežta daugybė Lietuvos KGB padalinio agentų asmeninių bylų.

Teigama, kad 1990–1991 metais Lietuvos KGB įskaitoje buvo apie 6 tūkst. agentų ir jų bendradarbių. Tad pagaliau geriausia būtų septynioliktais atkurtos Lietuvos nepriklausomybės metais nesiskirti valdžion žmonių su įtarinomis biografijomis. Tai yra pagrindinis klausimas, kurį gali ir turi išspręsti rinkėjai, vis dar tebeturintys pilietinės savigarbos. Tačiau kur atrasti tokį švarių ir teisingų? Juk vadinamasis politinis elitas nuo seno susiformavo iš sluoksnio žmonių, nebijančių jokių politinių audrų. Jie, pasikeitus situacijai, tiesiog iš naujo pasidalija postus ir vėl puikiai gyvena tarsi inkstai taukuose. Anot publicisto Dainius Varno, jiems visiškai nesvarbu, kokia Lietuva už lango: nepriklausoma, sovietinė ar jos iš viso jau nebėra. Jiems Lietuva niekada nerūpėjo, o tiktais valdžios kėdė. Tai profesionalūs nomenklaturininkai, išėję „rimtus mokslus“. „Rimtus mokslus“ dauguma jų éjo Maskvos, Lenigrado, Minsko ir Vilniaus partinėse mokyklose. Nomenklaturininkai nesusimastoto, jog turėdam valdžią griauna kitų gyvenimus. Kitų sugrauti gyvenimai griauna mūsų valstybę.

B. Jelcinas paskelbtas liaudies priešu...

Rusijos nacionalpatriotais save vardinantys imperijos atkūrimo šalininkai, komunistai, artimi Kremlui politologai ir politikos apžvalgininkai vis dar komentuoja buvusio Rusijos prezidento B. Jelcino vizitą į Rygą. Ypač pabrėžia, kad rugpjūčio 22 d. iškilmingoje aplinkoje jam buvo įteiktas aukščiausias Latvijos apdovanojimas – „Triju žvaigždžių“ ordinė. Neslepiamas nepasitenkinimas, kad B. Jelcinas demonstravo draugiškus jausmus „proamerikietiškai“ Latvijos prezidente Vairai Vykei-Freibergai. Pabrėžiama, kad ne tik Rusijos, bet ir pasaulio žiniasklaida atkreipė dėmesį, kad B. Jelcino apdovanojimo ceremonija, kurioje be aukščiausiu Latvijos vadovų dalyvavo ir kitų Baltijos valstybių žymūs politikai bei daug žiniasklaidos atstovų, sutapo su 1991 m. rugpjūčio pučo pralaimėjimo 15-osiomis metinėmis.

Rusijos laikraščio „Komersant“ politikos apžvalgininkas Vladimiras Vodo dar

priminė Latvijos prezidentės Vairo Vykės-Freibergos žodžius, jog tik dėl ryžtingų B. Jelcino veiksmų 1991 m. rugpjūčių Latvijoje oficialiai vėl buvo atkurtą šalies nepriklausomybę.

Apie tai buvo rašyta ir Lietuvos spaudoje, tačiau įdomiausia, kad į B. Jelcino apdovanojimą reagavo ir gausi Latvijos rusų ir vadinamųjų ruskalbių bendruomenė, ypač pasiskelbusių jos vadovais. Dar nespėjus B. Jelcinui išvykti į Rygos, kelių Latvijos rusų organizacijų vadovai paskelbė ir išplatino rūstų pareiškimą, kuriame negalima priekaištų buvusiam Rusijos presidentui. Netgi užsimena, jog dabartiniam Kremliaus valdovui V. Putinui nevertėjo leisti savo pirmataki atvykti į Rygą ir leisti sakyti „Pabaltijo nacionalistams“ palankią kalbą.

Latvijos rusų vadovų pareiškime sakoma, jog B. Jelcinas, sutikęs priimti aukščiausią Latvijos apdovanojimą –

„Triju žvaigždžių“ ordiną, „ne tik išdavė Latvijos rusus ir rusakalbius gyventojus, bet ir solidarizavosi su nedemokratine Latvijos nacionaline politika“. Revanšo ištroškę Latvijos rusai, nuolat keliantys triukšmą ne tik Latvijoje ir Rusijoje, bet ir Europos Sąjungos institucijose dėl neva vykdomo „persekiojimo ir jų teisių pažeidimo“, vos ne neteisėtu pavadino 1991 m. rugpjūčio 24 d. B. Jelcino parisažytą Rusijos aktą dėl nepriklausomos Latvijos valstybės pripažinimo. Latvijos rusų organizacijų pareiškime sakoma: „Nepaisant, jog tuo istoriniu momentu buvo objektivios galimybės pareikalauti, kad Latvijos rusams, ne savo valia (!) atsidūrusiems Latvijoje, būtų suteiktas normalus teisinis statusas, Rusijos vyriausybė su B. Jelcinu priešakyje neugesėjo (ar nenorėjo) pasinaudoti tokia galimybe, tuo pačiu gėdingai paliko savo tévynainius likimo valiai (...).

(keliamo į 4 psl.)

Jaunimas paragintas pajudinti žemę

Rugsėjo 19 d. Seime buvo surengtas iškilmingas posėdis, skirtas Atkurtos Lietuvos valstybės atnaujintų diplomatinės santykijų su užsienio šalimis ir narystės Jungtinės Tautų Organizacijoje 15-osioms metinėms paminėti. Ištisies ši sukaktis minima rugsėjo 17 d. – prof. V. Landsbergis ją įvardijo kaip atkurtos nepriklausomybės pasaulinio įtvirtinimo dieną.

Iškilmingą posėdį atvyko ne tik aukščiausi Lietuvos Respublikos pareigūnai, vi suomenės veikėjai, bet ir svečiai iš Vokietijos ir Prancūzijos.

Apibūdindamas šios dienos reikšmę Lietuvai Europos Parlamento narys V. Landsbergis sakė esą vieniems svarbiausia Lietuvai – Kovo 11-oji, paskelbusi laisvę, kitiems – Saušio 13-oji, kai Kovo 11-osios Lietuva buvo apginta ir išgelbėta, tretiems – rugsėjo 1-oji, nes šios dienos vidurnaktį prieš 13 metų draugiškai išėjo paskutinis buvusios okupacijės kariuomenės dalinys – tai Laisvės diena. Vis dėlto šios dienos labai svarbios mums Lietuvoje, o tarptautiniu žvilgsniu svarbiausia yra rugsėjo 17-oji, kuri Naujausiu laikų Lietuvos istorijoje bus minima, kaip atkurtos nepriklausomybės pasaulinio įtvirtinimo diena.

“Priėmimo į Jungtinės Tautas procedūra – ir formaliai, ir konkrečiai, su valstybės vizitine kortele, nes pirmasyk gavome lietuvišką žodį Generalinėje Asamblejoje. Tai vyko po pietų. Viską organizavęs abiejų Lietuvos Respublikų atstovas Stasys Lozoraitys pranešė apie netikėtą Jungtinės Valstijų prezidento pasiūlymą: susitikti su triju Baltijos valstybių vadovais dar prieš ceremoniją Jungtinėse Tautose. Išskyre mus iš tą dieną priimamų valstybių didesnės grupės. Buvo aišku, kad jis norėjo mus pasveikinti pirmas. Taigi iš pat ryto buvo siūloma skristi į Vašingtoną. Baltieji rūmai, pokalbis, Rožių sodelis, ir tuo atgal į Niujorką, nes reikia suspėti į Jungtinės Tautas. Abejonų nekilo, kokios reikšmingos mūsų valstybėms tos politinės ir moralinės rožės Baltijų rūmų sodelyje. Ten priėmėm ir sveikinimą, ir patys padėkojom už dešimtmečius trukusią lemiamą Amerikos paramą, taip pat asmeninę prezidento paramą mūsų laisvei”, – su pasididžiavimu pasakojo V. Landsbergis.

Jis paminėjo, kad tąkartojo kalbos į Lietuvą netransliavo. Nerodė nė šiomis dienomis.

Todėl jis leido sau ją pacituoti: „Lietuva atgimsta ne tik iš paskutinių Antrojo pasaulinio karo pelenų. Lietuva atgimė iš savo žmonių kančios ir kovos, iš jų darbo ir tikėjimo. Kuo tikėjo mūsų šalis, kai brutaliai prievara ir ciniškas pragmatizmas liepė jau niekuo nebetikėti šiame pasaulyje? Ji tikėjo pagrindiniai dalykai – tiesa ir teisingumas. Tą jausminė, dvasinį žinojimą aš apibūdinau taip: yra neteisybė ir skriaudė, bet jų laikina, nes negali taip būti, kad neteisybė išviešpatautų amžinai.“

Lietuvos žmonių širdyse ruse buvusio neužgesinamas tikėjimas galutiniu teisingumu. Toki teisingumą ir nesunaikinamą transcendentinį gérį daugelis laiko Dievo savybe. Bet juk gali būti, kad tai pasaulio ir būties esmė, kurią žmonės tik pavadino Dievu. Mes buvome laisvi dvasia ir sekminai įėjome į krašto laisvę. Mes rinkdavomės ir dainuodavome, o išsiskirstę kantriai dirbome. Mes atmetėme smurtą ir nesileidome išprovokuojami. Mes sukaupėme dar nežinotą politinį patyrimą, kuriuo galime ir su kitaip pasidalysti. Jeigu žmogus nori gyventi dorai, tai kodėl pasauli negali būti doros politikos? Jeigu kalbame tiesą, tai kodėl negali būti atviros politikos? Mes neturime jokio priešiškumo ir nejaučiame keršto né vienam kaimynui; mes norime sukurti demokratinę valstybę, kuriuoje visiems pakaks vietas ir bus apsaugota laisvė. Tokia yra Lietuvos atsakomybė sau ir tautų bendrijai, kurią sveikiname ištestomis rankomis.“

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Tarptautinės ir Europos Sąjungos teisės katedros docentas Dainius Žaliimas, ivertindamas atkaklius okupuotos Lietuvos žingsnius tarptautinės teisės kryžkelę, kaip vieną iš vertingiausių teisės aktų paminėjo 1949 m. vasario 16 d. Lietuvos Laisvės Kovos Sajūdžio tarybos deklaraciją: “Antraja neformaliai paraška narystei Jungtinėse Tautose laikyčiau 1949 m. vasario 16 d. Lietuvos Laisvės Kovos Sajūdžio tarybos deklaraciją, kuri išreiškė Lietuvos tautos ir valstybės valią prisidėti „prie kitų tautų pastangų sukurti pasaulyje teisingumu ir laisve pagrįstą pastovią tąką, besiremiančią pilnutiui įgyvendinimui tikrosios demokratijos principu, .../... paskelbtų Atlanto Chartijoje, .../... (Visuotinėje) Žmogaus teisių Deklaracijoje“.

(keliamo į 3 psl.)

Seime paminėtos Juozo Lukšos gimimo ir žūties metinės

(atkelta iš 1 psl.)

“Norėčiau pradėti tuo, kad esu atvykusi iš Amerikos ir dalyvauju išeivijos veikloje. Esu susitikusi su nemažai jaunu žmonių, trečiosios bangos atstovų iš Lietuvos. Žinau, kad dauguma iš jų visiškai nieko negirdėjo apie Lietuvos vykusią žiaurią kovą, pasipriešinimą Sovietų sąjungai, vadinamajį “karą po karo”. Daugeliui išeivijų kilo mintis, kad mums reikėtų kaip nors prisdėti, kad ši kova būtų traktuojama kaip ir visos kovos, vykusios dėl Lietuvos laisvės. Todėl mes pradėjome siuštį į mokyklas ir aukštesnes institucijas leidinius, išspausdintus Lie-

vijos lietuvių N.Bražėnaitė ir Švedijos piliečiu, pamilusiu Lietuvą per pagarbą rezistencinei kovai, Jonu Ohmanu. Tik pasidalijus skirtingais, tačiau vieno tikslu siekiančiais požiūriais paaikiėjo susitikimo prasmę.

Seimo TS frakcijos seniūnė I. Degutienė padėkojo svečiams už lietuvių pasipriešinimo istorijos propagavimą Lietuvoje ir užsienyje; TS pirmmininkas A. Kubilius pareiškė savo susižavėjimą ir padėkė “tikra lietuviška dvasia, išsaugota labai sunkiomis aplinkybėmis”. Jis apgailestavo, kad Lietuva kol kas rūpinasi tik kunigaikštiska praeiti ir sugeba atstatyti tik Valdovų rū-

R.Juknevičienė mielai sutiko tarpininkautijam ir Krašto apsaugos ministrui, kad tokios problemos būtų išsprėstos.

Taip pat J.Ohmanas papasakojo, kad jo ir jo draugų švedų iniciatyva jau sukurtas internetinis puslapis *the silentland.com*, skirtas būtent tautų pasipriešinimo kovai. Kol kas ten rašoma tik švediškai, bet artimiausiu metu bus parengti vertimai ir į anglų, rusų, Baltijos šalių kalbas. Jam imponuoja, kad lietuvių pasipriešinimo dalyviai buvo ir paprasti žmonės – ūkininkai, ir kad jiems talkino moterys ryšininkės. Seimo nariams jis atvežė parodyti unikalios medžiagos iš Švedijoje esančio J.Lukšos archyvo: visi matė 1949 m. kalendoriaus lapelij, naudotą kaip šriftot raktą koduojant pranešimus Lietuvai.

J.Ohmanas pirmą kartą Lietuvą susidomėjo 1989 m. 1993 metais atvyko į mūsų kraštą ir pradėjo dirbti liuteronų bažnyčioje, o po pušės metų jau laisvai kalbėjo lietuviškai. Lietuvoje su pertraukomis yra gyvenęs per ketverius metus. Dalyvaudamas įvairiuose projektuose ir skai-

tydamas paskaitas, jis aktyviai pristato Lietuvos ginkluotajį pasipriešinimą Skandinavijos žmonių požiūriu. Poliglotas – gerai mokantis aštuonių kalbų, vertėjas, besidomintis lietuvių grožine literatūra, taip pat kino dokumentininkas, švedų vaikus moko ne tik anglų, vokiečių ir rusų, bet ir lietuvių kalbos. Iš viso yra išvertęs bei redagavęs šešių lietuvių autorių knygas, yra pagrindinis lietuvių prozos antologijos “Att avregistrera spoke” vertėjas. Be minėtų knygų į švedų kalbą išvertė Sigito Parulskio romaną „Trys sekundės dangaus“, Jurgos Ivanauskaitės romaną „Ragana ir lietus“, Jurgio Kunčino romaną „Tūla“. Prėjusais metais LR kultūros ministerijos buvo pasiūlytas nominacijai žmogaus, labiausiai garsinančio Lietuvą. Tiesa, jo neišrinko, tačiau susijaudinęs sakė labai nustebęs, kad jo kandidatūrą parėmė tiek daug Lietuvos žmonių iš įvairiausiu šalies kampelių.

Seimo narys dr. Povilas Jakučionis, dekomadas abiem svečiams už jų labai reikalingą darbą, paprasė, progai pasitaikius, sugedinti Lietuvos valstybės vadovus, kad jie neranda lėšų filmui apie tremtinius, nors tokio filmo projektas – “Sibiro madona” – jau priplatytas Kultūros ministerijai.

Atrodo, kad užsienyje Lietuvą garzinantis švedas po susitikimo su Seimo Tėvynės sąjungos frakcija turės ir dar vieną misiją – išgarsinti buvusiu tremtinii ir partizanų kančias ir žygarbius pačioje Lietuvoje.

Jaunimas paragintas pajudinti žemę

(atkelta iš 2 psl.)

Už ištikimybę tai pripažintiems Jungtinės Tautų tikslams ir principams Lietuva tuomet aukojo gyvybes, mokėdama aukščiausią būsimos narystės kainą. Ir tik 1991 metų sausio 13-oji, taip pat tą dieną nuskambėjęs bendras trijų Baltijos valstybių ir tuometinės demokratinės Rusijos kreipimas į Jungtinės Tautas, buvo lūžis, priartinės ir sovietų imperijos griuvimą, ir Lietuvos diplomatinių santykių atkūrimą bei narystę Jungtinėse Tautose”.

Apžvelgdamas Lietuvos diplomatinijos pasiekimus ir trūkumus jis taip pat aštriai iškėlė ir okupacijos žalos atlyginimo klausimą: “Deja, ne su visomis valstybėmis jas pavyko išspręsti per penkiolika atkurtų diplomatinijų santykių metų. Nepaisant vaisingo Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo, ne visada laikomas 1991 metų Tarptautinės santykių pagrindų sutarties raidės ir dvasios, jos 1 straipsnio, pagal kurį Rusija, kaip ir dera demokratinės valstybėms, pripažino Lietuvos valstybinį statusą 1990 metų Kovo 11-osios Aktų pagrindu. Pagrindiniams sutarties tikslui – šalių tarpu-savio pasitikėjimo santykiams pasiekti trukdo neišspręsta sovietų okupacijos žalos atlyginimo problema. Jau dešimt metų nevykdomi stojant į Europos Tarybą Rusijos prisiumti tarptautinių išpareigojimai Vokietijos pavyzdžiu mokėti kompensacijas bent jau represuotiems Baltijos valstybių piliečiams”.

Šio iškilmingo posėdžio metu pasisakė dar keletas aukščiausiu Lietuvos pareigūnų ir užsienio svečių, tačiau taikliausiai šios dienos svarbą iš penkiolikos metų perspektyvos parodė V.Landsbergis, keldamas klausimą, o ką turime po šiandien prisimenamų penkiolikos metų?

“Nepriklausomybę, įtvirtintą netvirtame pasaulyje vis dėlto visokiai įmanomais būdais, dėl kurių turėjom dar nepaprastai daug dirbti. Įtvirtintą placiame pasaulyje, bet ne siaurame, kur pamatai braška. Jau netgi teisybės ieškojimas laikomas Lietuvos priešu. Turime valstybę, kurią, iškilus reikalui, gins galinos tarptautinės struktūros, bet jeigu gins, tai tik ne nuo mūsų pačių. Niekas Lietuvos neapgins nuo laisvės ir teisingumo idealų netekties, nuo negarbingų dvasios nuopuolių, alkoholinio nykimo ir emigraciniu demografiniu smukimo. Niekas – o kodėl ne mes patys?” – retoriškai klause profesorius.

Baigdamas jis kreipėsi į tautą, sakydamas, kad jeigu šiandien nebesugebame ar nenorime priešintis, tai “greičiau atiduokim valdžią sveikam atžalynui po gaisrų, naujam laisvos šalies jaunimui – tai daliai, kuri myli Lietuvą ir vėl turi idealų. Ar jų yra daug, ar ne, parodysvidaus balsas, kurio vardas – gera valia ir sąžinė. I tokius ir kreipiuosi: tarkime jauną žodį, pajudinkite žemę!”

Ingrida VĖGELEYTĖ

Nijolė Bražėnaitė ir Jonas Ohmanas su LR Seimo Tėvynės sąjungos frakcijos nariais Audronės Škiudaitės nuotr.

tuvoje, kad turėtų literatūros, supažindinančios jaunuomenę su šia kova, kad galų gale būtų nustota vadinti didvyrius, Laisvės kovotojus, „banditais“, juos niekinti ir kad juos būtų pradėta gerbti ir vertinti jų šventą kovą. Antroji mintis yra ne tik mano, bet ir daugelio: kai kurių didvyrių palaikai dar yra paslėpti nežinia kur. Žiūroma, man artimiausias yra Juozas Lukša. Noriu paprašyti, kad Seimo ir valdžios nariai apie tai pagalvotų, kad būtų dedamos pastangos atrasti juos ir grąžinti artimiesiems, kad galėtų pagarbai palaidoti. Norėčiau, kad Juozas nebūtų vadinas legendiniu, norėčiau, kad būtų galima ateiti prie jo kapo, padėti gėlių ir pasimelstai už jį”, – tokiai žodžiaisiai į Seimą kreipėsi N.Bražėnaitė.

Po jos kalbos Seimo posėdžio pirmininkas Česlovas Juršėnas padėkojo ir patikino esą „įsidėmėsime“. „Manau, tam tikros institucijos padarys išvadas“, – tvirtino C.Juršėnas.

Tačiau nuoširdus ir abipusiai naudingas pokalbis su minėtais svečiais įvyko vėliau Seimo Baltojoje salėje, kur su jais susitikti susirinko visi Tėvynės sąjungos frakcijos nariai. Kaip tik tuo metu vyko Vyriausybės valanda ir žurnalistai suglumo, kad visi TS nariai išėjo iš posėdžio salės ir pradėjo įtarai klausinėti, ar šie kartais neboikotuoja G.Kirkilo Vyriausybę? Tačiau jie nurimo paaškinus, kad Tėvynės sąjungos frakcija turi svarbesnių reikalų.

Iš tiesų laukė svarbūs reikalai. Tai paaikėjo susitikus iš Sąjūdžio kilusios partijos atstovams Seime su JAV iše-

mus, bet nesugeba valstybiškai pažvelgti į rezistencijos kovą istoriją. „Mes ketiname minėti Lietuvos var-dopaminėjimo tūkstantmetį, kai kažkada prie Lietuvos sienos buvo sumuštas vienuolis, tačiau neprisimename visai nesenos praeities”, – sakė A.Kubilius. Jis turėjo mintyse Lietuvos istoriją prieš 50 metų, o taip pat užsiminė, kad netrukus minėsime Atgimimo 20-metį ir ragino visus pagalvoti, kaip ji išprasminti, taip pat iškėlė idėją patriotinį auklėjimą Lietuvos išvesti iš knygų į gyvenimą ir siūlė imtis iniciatyvos, kad mokyklų bendruomenės globotų konkretių apylinkėje veikiusius partizanų kapus, prie kurių mokiniai galėtų padėti gėlių. Iš šių idėjų susitikimo dalyviai operatyviai reagavo ir nusprendė, kad grupė Seimo narių Švietimo ministerijai parengs rekomendacijų projektą.

Labai įdomus pokalbis susiklostė su Jonu Ohmanu. Jis, kaip užsienieitis, pareiškė, kad lietuvių dar neįvertina žygarbio, kurį partizanai atliko per rezistencijos dešimtmetį. Susipažinės su kitų šalių, Lietuvos kaimynių, panašia patirtimi, jis teigė manąs, kad pasaulis privalo žinoti apie tai, kad turėtų ir pamokę, ir pasimokyti iš kladų, kai komunistų okupuotos šalys buvo paliktos vienos kęsti balsias okupantų represijas. Jis papasakojo, kad be leidybinės veiklos, dabar kuria dokumentinį filmą apie rezistenciją pasipriešinimą. Puikiai kalbantis lietuviškai švedas sakė: “Man, kaip ir Juozui Lukšai, reikia lektuvo”. Mat jo filmui reikia karinio lektuvo vaizdų.

Algimanto apygardos partizanų kovų takais

(atkelta iš 1 psl.)

Anū dienų liudininkas, buvęs partizanas Jonas Kadžionis kalbėjo: "Algimanto apygarda buvo įkurta 1947 metų gegužės 1 dieną. Ją sudarė Rokiškio ir Panevėžio apylinkių partizanai. Netoliese, Šimonės giroje, vykdavo slapti partizanų sąskrydžiai, buvo leidžiamas laikraštis. Antaną Slučką pažinojau asmeniškai ir šiandien didžiuojuosi jo patriotiškumu".

Partizanų vado A. Slučkos-Šarūno ir jo bendražygų žūties vieta – Andrioniškis. Ten veikė Algimanto apyg. štabas. Jam ir bendražygiams įamžinti pastatytas kryžius. Užrašas skelbia: "Šioje vietoje 1949 1023 žuvo Antanas Slučka-Šarūnas, Janina Slučkienė-Nerina, Juozas Jovaiša". Tik pušys, per pusimtį metų gerokai išaugusios, slepia vykusias baišias žudynes ir artimujų skausmą. Vietiniai gyventojai lankonarsiu partizanų žūties vietą, prisimena jų žygarbį. "Septyniolika respublika" – taip sovietiniai nomenklaturininkai ir stribai vadino Andrioniškį bei jo prieigas, nes ten buvo sunkiai prieinamos vietovės, kuriose veikė šio krašto partizanai.

Algimanto apyg. štabo žemėnė ir įnirtingų kautynių vieta – Šimonės girių. Dabar žuvusių pavardes, būrių pavadinimus skelbia aštuoni balti obeliskai. Dar išlikusi penkių bunkerų masyvo duobė, buvusi įrengta ant Priepado ežero kranto. Ten viename iš bunkerų 1947 m. birželio 13 d. įvyko jungtinis Aukštaitijos krašto partizanų susirinkimas ir buvo įkurtos Algimanto bei Žalgirio apygardos. Enkavestai, sužinoję apie miške veikiančius partizanų būrius, pasirengė lemingoms kautynėms ir 1949 m. lapkričio 1–2 dienomis įvyko žiaurūs mūšiai, kurių metu žuvo partizanų vadai ir partizanai: A. Starkus-Montė, A. Pajarskas-Bebras, A. Makėlis-Audronis, J. Burneika ir kiti. Apie vykusias kautynes susirinkusieji pasakojo buvęs partizanas B. Skardžius. Žmonės klausėsi amžininko prisiminimų, ne vienas ir ašarą braukė. Prie obeliskų nuaidėjo giesmė "Marija, Marija".

Aplankytu partizanų kautynių vieta Bugailiškyje, kur mūšiamas narsiai vadovavo A. Starkus-Montė. Kautynių, vykusių Subačiuje, epizodus prisiminė panevėžietis, LPKTS Istorinės atminties

Troškūnų miestelių puošia paminklas, įamžinantis K. Margio, Šarūno ir Žaliosios rinktinė partizanų kovas

"Amžina šlovė kritusiems už Lietuvos laisvę", – lyg maldos žodžius kartojo apsilankiusieji partizanų Amžinojo poilsio vietose

grupės vadovas Antanas Šimėnas. Ten, bendrame kape, ilsisi per 70 partizanų palaikų. Kapą prižiūri vietas moksleiviai ir mokytojai. Tą vaiskią rugėjo popietę jie ir pasitiko mus skambiomis dainomis ir giesmėmis. Miestelio viduriuose mokyklos mokytojas J. Babickas sakė: "Sie partizanų kapai – tai priesakas mums, gyviesiems. Būkime verti jų".

Išvykoje Algimanto apygardos partizanų kovų takais buvo gausu jaunimo. Miesteliuose prie žygio dalyvių vis prisijungdavo moksleiviai, o kartu keliauto Panevėžio 9-osios, Mykolo Karkos, "Skaitkalnio", "Vyturio", "Senvagės" ir kitų vidurinių mokykų moksleiviai. Juos lydėjo is-

torios arba lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai. Jiebus išteiki sertifikatai, liudijantys apie "išlaikytą" patriotumo brandos egzaminą. Prie paminklų, kautynių vietose, skambėjo poeto P. Kulvinisko paties skaitomas eilės. Už surengtą išvyką organizatoriams padėkojo TS PKTF pirmininkas, Seimo narys dr. Povilas Jakučionis, nuotaką koncertą surengė LPKTS Panevėžio sk. mišrus choras "Likimai". Išvykos metu partizanų vadų žūties vietose saliutavo KASP Vycio apyg. 5 rinktinės kariai.

Aušra ŠUOPYTĖ
Audronės Škiudaitės ir
Juozo Rimkaus
nuotraukos

Po Lazdijų apylinkes pasižvalgius

Ankstyvą rytą autobusas riedėjo Lazdijų link, kur vyko Tėvynės sajungos sąskrydis. Kelionėje visada įdomu, ir grįžti iš jos pasisémės daugybė įspūdžių.

Pasiékė stovyklos vietą prie įspūdingo Gaileko ežero, apsuptyo kalvelių, apaugusio medžiais, šurmuliuojančioje minioje jautėme šilumą ir ramybę. Jaunimas registravosi įvairiomis sportinėmis varžybomis, o besidomintieji krašto istorija pasukome prie ekskursijai po Lazdijų rajoną išrikuotų autobusų. Šilališkių, vykstančių į ekskursiją, buvo dešimt: C. Gedvilas, V. Motuzas, E. Stulgienė ir kt.

Lazdijai įkurti 1490 m., juherbe – briedis. Per Lazdijus teka Raišupio upė, anksčiau vadinta Lazda, dabar – Lazdija. Nuo jos ir miestelio pavadinimas kilęs. Vingiuotais Dzūkijos keliais riedėjome Rudaminos link. Rudaminos pavadinimas kilęs nuo Rudaminos upelio. „Rudaminos prieistorė siekia jotvingių laikus, o pilkapynai datuojami III–IV a. po Kristaus. .../Rudaminoje, jotvingių pilių vietoje, kunigaikštis Ringaudas 1240 m. pastatė pilį, kurioje 1251 m. Mindaugas buvo karūnuotas karaliumi“ („Lazdijų kraštas iš paukščio skydžio“).

Rudaminos piliakalnis įspūdingais stačiais šlaitais. Virš galima pasiekti mediniai laipteliai. Tai respublikinės reikšmės paminklas. Nuo piliakalnio matyti Gumbelių bei Elveriškės piliakalniai, tolumoje dunksantys miškai, tyvuliuojantis Rimėčio ežeras. Aplankėme bažnytę, viduje švytinčią baltumą. Šventoriuje atminimo žymės: visuomenės veikėjui kun. A. Milukui, pogrindžio akty-

vistui kun. J. Zdebskiui, lietuviybės puoselėtojui vyks. P. Maciejevskiui.

Gera buvo pasižvalgyti po regioninius Dzūkijos parkus, aplankytu piliakalnius. Pravažiavome aukščiausią Dzūkijoje Vilkakarčiamės kalną (202,5 m). Atsidūrėme Aštrijoje Kirsnoje, o iš ten sukoome Būdviečio kaimo link. Užsukome į „Akmenų muziejų – Jotvingių kiemą“. Muziejaus kūrėjas D. Mazurkevičius geranoriškai supažindino su esamomis akmenų ekspozicijomis, jų kilme bei paskirtimi.

Stokojant laiko nebeužsukome į Šeštokų geležinkelio stotį, iš kur 1941 m. pajudėjo pirmieji Stolypino vagonai, pilni tremtinės žmonių. Skubėjome Kalniškės miško link. Kalniškės prasideda gal kilometras nuo Krosnos ir tėsiasi septinetą kilometrų. Šiame miške 1945 m. gegužės 16 d. įvyko žiaurios Lietuvos partizanų kautynės. Miške, ant kalvos, pastatytas paminklas Lietuvos laisvės gynėjams atminti. Šalia statomi vis nauji ir nauji kryžiai.

Toliau mūsų kelias nuvinigavo prie Dusios ežero, kur sirdį užbūrė ne tik nuostabus ežero grožis, bet ir čia pat dunksantis aukštasis Prelomciškės piliakalnis. Toliau kelias ežero pakrantėmis mus nuvedė prie Kryžių bažnyčios, kur jau laukė Metelių parapijos klebonas. Išklausėjo nuoširdaus pasakojimo, susipažinę su bažnyčios-koplyčios istorija, gavę klebono palaiminimą, skubėjome stovyklos link.

Pasivaišinė atsivežtomis gėrybėmis, pasidžiaugę sportavusiuojais pasiektais laimėjimais, iškeliavome Šilalės link. Palydėjo šiltas vasaros lietus.

Teresė ŪKSIENĖ

Ivykių, komentarių

B. Jelcinas paskelbtas liaudies prieš...

(atkelta iš 2 psl.)

Atsakomybė už tai, kad Latvijos gyventojai rusai nuo 1991 metų buvo politiskai diskriminuojami ir šiandien gyvena prievertinės asimiliacijos sąlygomis, tenka to meto Rusijos valdžiai. Kaip ir atsakomybė už mūsų patirtas ir patiriamas skriaudžias, visų pirmiai tenka pirmajam Rusijos prezidentui B. Jelcinui."

Aišku, tai įprastas revanštinių Latvijos rusiškų organizacijų demagogiškas pareiškimas. Juk „skriaudžiamieji“ rusai, o ne latviai „nacionalistai“ kontroliuoja bene visas

svarbiausias Latvijos verslo sritys. Jau nekalbant apie didžiausiai tiražais leidžiamus rusiškus laikraščius, kuriuose nuolat niekinama Latvijos neprieklausomybė. Latvijos sostinėje Rygoje rusų kalba skamba kur kas dažniau nei latvių. Tad apie kokią diskriminaciją kalbama.

Boriso Jelcino vizitas Rygoje, sprendžiantiščių Rusijos žiniasklaidos komentarų, pasitarnavo ne tik Latvijos, bet ir kitų Baltijos valstybių įvaizdžiui, kurį visokiai būdais Kremliausstengiasi sumenkinti.

Jonas BALNINKAS

Rimties minutės tyloje

(atkelta iš 1 psl.)

Už tai Mykolas Krupavičius buvo areštuotas, Vokietijoje jam skirta mirties bausmė. Jos išvengė, kaip ir tos, kuri jam buvo skirta bolševikų Rusijoje revoliucijos metu Voroneže. Pasipriešinimo metais, apsigyvenęs JAV, jis tapo Lietuvos išlaisvinimo komiteto vadovu.

Pagrindinis jo, kaip politiko, veiklos credo buvo ištikima tarnyba visuomenės interesams. 1961 metais Čikagoje, apžvelgdamas savo politinio gyvenimo kelią, jis raše: "Politika yra kažkas šventa. Politika yra rūpinimasis kitais ir rūpinimasis visuma. Politika nėra pirmaelis rūpinimasis savimi, bet bendruoju gériu". Išiklausant iš šiuos žodžius, rimties tylos minutę, kada garbaus valstybės veikėjo ir dvasininko palaikai atiduodami jo gimtajai žemei, nejučiomis kyla klaušimas – ar jie ras atgarsį daugelio mūsų dienų politikų širdyse ir sąžinėje?

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius šv. Mišių, skirtų prelatui Mykolui Krupavičiui, pamoksle išreiškė visų Lietuvos žmonių valią, kad velionis negali būti savinamasis atskirų politinių partijų, o jo nueito gyvenimo pavyzdys turi tapti privalomas ir seklinas visiems Lietuvos piliečiams. Tuo tarpu, kaip bebūtų apmaudu, ir ši kartą nebuv'o išvengta ketinimų uždirbtai politinių dividendų. Rengiantis paminėti prelato Mykolo

Krupavičiaus 125 gimimo metines buvo sudaryta komisija, lietuvių išeivijos JAV ir pažangių vietinių veikėjų, kuri iniciavavo jo palaikų perkėlimą į Lietuvą. Komisijos garbės pirmininku buvo išrinktas arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Komisijai atlikus pagrindinius darbus, sudaryta valstybinė komisija, kurios vadove pasiskirta žemės ūkio ministrė D. Prunskienė. Neatsitiktinai grupė Lietuvos patriotų, prelato palaikams pakeliui į Lietuvą, paskelbė pareiškimą, kuriame prieštaraujama, kad jo laidotuviai organizavime dalyvautų buvę sovietinės nomenklatūros veikėjai. Šis pareiškimas nesulaukė palaikymo ir "kunigaikštienės" kalba prie kapo duobės kauniečių negalėjo iškinti nuoširdumui. Monsinjorui A. Svarinskui, vienam iš šio pareiškimo autorui, žodis nebuvovo suteiktas, nors jis to siekė. Viena laidotuviai dalyvė portale „bernardinai.lt“ komentuodama ši atvejį pareiškė, kad buvo pasielgta teisingai. Galbūt buvo teisūs laidotuviai ceremonijos organizatoriai: čia ne vieta emocijoms. Ką norėjo pasakyti monsinjoras, laidotuviai dalyviai supratė be žodžių.

Lieka svarbiausia ar pri-glaudė prelato Mykolo Krupavičiaus palaikus savoje žemėje, mes visi suprasime, kad gyventi dera dorai ir dirbtai "vien vardan tos Lietuvos".

Vytautas GULIOKAS

TS PKTF narių kandidatūros į savivaldybių tarybas

Į Klaipėdos miesto savivaldybės tarybą: Zenonas Čerkauskas, Jurgis Mykolas Endziulaitis, Zenonas Jančauskas, Donatas Jucys, Živilė Salomėja Kažinauskienė, Algimantas Zigmantas Knystautas, Janina Martišienė, Dainius Martyšius, Pranciškus Vytautas Mickus, Valentina Poteliūnienė, Vytautas Saikauskas, Danutė Zarembienė.

Į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą: Vytautas Bruzga, Vytautas Davidonis, Vytautas Miliauskas, Algirdas Juozas Raklevičius.

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

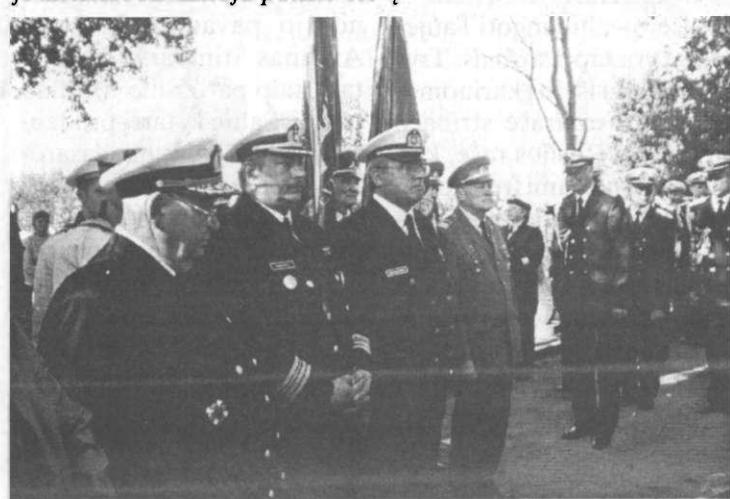
Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mén. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indek-sas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 80 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas, Lietuva.

Įamžintas generolo atminimas

Rugsėjo 22-ąjį Kretingoje iškilmingai paminėtos brig. gen. Vlado Nagevičiaus 125-osios gimimo metinės. (Apie brig. Gen. Vlado Nagevičiaus gyvenimą ir veiklą rašėme „Tremtinyje“ Nr. 25 (710), 2006 m. birželio 22 d.) Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sajungos Kauno aps. sk. pirm., Vytauto Didžiojo karo muziejaus sk. vedėjo istoriko Algirdo Markūno ir jo kolegių istorikių Audronės Veilentienės bei Aušros Jurevičiūtės iniciatyva surengtos iškilmės prasidėjo Kretingos bažnyčioje šv. Mišioms, kurias už brig. gen. V. Nagevičiaus, tiek daug įvairose srityse dirbusio Lietuvai, šeimą aukojo Karinių jūrų pajėgų karas kapelionas kpt. kuonigas Romualdas Ramašauskas. Grojant Lietuvos karinių jūrų pajėgų orkestrui, per gimtajį Vlado Nagevičiaus miestą kapinių link nusidriekė karinių organizacijų narių eisena. Nešini vėliavomis žygiamo Karinių jūrų pajėgų, Vi-daus reikalų ministerijos Vi-daus tarnybos 1-ojo pulko kariai, vadovaujami vado pav. plk. R. Alsbergo, LKKSS Kauno, Plungės, Alytaus, Vilniaus aps. skyrių nariai, tarp jų ir Karo medicinos tarnybos kpt. Pocevičius, Jonušo Radvilos mokomojo pulko vado pav. štabo viršininkas plk. ltn. A. Dapkus, Kauno karo prie-volės centro virš. kpt. Z. Sadauskis, Kauno įgulos kari-ninkų ramovės vadovai, Lie-tuvos šaulių sajungos, DLK Birutės karininkų šeimų mo-terų draugijos Kauno sky-riaus, Lietuvos istorikų drau-gijos nariai, Vytauto Didžiojo karo muziejaus istorikai – daugelio organizacijų, kurias tarpukario Lietuvoje įkūrė brig. gen. V. Nagevičius, atstovai. Prie šeimos kapo, kuria-me ilsi Lietuvos kariuome-nės kūrėjas savanoris, Karo muziejaus įkūrėjas, archeolo-gas, gydyto-jos, brigados gene-rolas, dukart Vyčio Kryžiaus kavalierius Vladas Nagevičius (1881–1954) ir jo žmona biru-tietė Veronika Baronaite-Nagevičienė (1904–1987), soviet-mečiu gyvenę JAV, ten mirę, parvežti į gimtajį kraštą ir perlaidoti 1995 m., pašventin-tas tautodailininko A. Tere-siaus sukurtas koplystulpis, įamžinantis šių iškilių asme-nybių atminimą. Nuveiktus brig. gen. V. Nagevičiaus dar-bus dar kartą priminė Karinių jūrų pajėgų vadovą pav. štabovirš. komandoras A. Stankaitis, Kretingos r. meras V. Kubilius pažadėjo kartu su kariais sa-vanoriais saugoti šią sakralinę

vietą, LR Seimo narys Rytas Kupčinskas valstybininkų var-du padėkojo už suteiktą gal-mybę pagerbtį ir prisiminti ižymujį lietuvių kari-ninką. Kauno įgulos kari-ninkų ramovės virš. ats. mjr. Gediminas Reutas šio renginio suma-nytojui istorikui Algirdui Markūnui įteikė metalo plokštę, kurioje išgraviruoti organizacijų ir asmenų vardai, lėšomis prisidėjė prie kapa-vietės, kurios akmens darbus atliko meistras Liudvikas Be-niušis, ir koplystulpio pasta-tymo. Sis metalo dirbinys by-los apie lietuvių tautos pagarbą brig. gen. Vladui Nagevi-

čiu, kurio atminimo įamžini-mu pasirūpino Vytauto Di-džiojo karo muziejaus istori-kai, LR Krašto apsaugos mi-nisterija ir kariai savanoriai, Lietuvos įgulų kariai, LR Sei-mo Tėvynės sajungos frak-cija, Kretingos r. savivaldybė ir Kretingos seniūnija, DLK Birutės karininkų šeimų mo-terų draugija, Lietuvos šau-lių sajunga, Lietuvos kari-ninkų, nukentėjusių nuo so-vietų ir nacių genocido arti-mujų sajunga bei kitų org-anizacijų nariai bei pavieniai asmenys.

Dalia MACIUKEVICIENĖ
Autorės nuotraukos

Turėjome 20 ha žemėsprie miško Šalnų k., Taujėnų vls. Laikėme gyvulius, dirbome žemę. Turtuoliai nebuvome, tačiau valgyti užteko. Šeimoje užaugome keturivaikai – du broliai ir seserys, aš buvau jau niausia.

1944 m. vasarą, kai praėjo frontas, galėjome pailsėti nuo sviedinių kaukimo, tačiau prasidėjo naujas karas, kai Tėvynės ginti išėjo mūsų tėvai ir broliai bei seserys. Kaime buvo 47 gyventojai, miške apsigyveno 11. Pasipriešinimo laikotarpiu žuvo 12 kaimo vyrių.

Mano broliai Vladas (g. 1923 m.) ir Pranas (g. 1925 m.) gavo šaukimus į sovietų kariuomenę, tačiau naujai valdžiai nepaklusno. Siūlė jiems ir kitą išeitį – eiti saugoti Taujėnų, tai yraapti stribais. Trys kaimo vyrai išėjo į kariuomenę, keturi užsirašė stribais. Pirmieji iš Rusijos rašė, kad badauja, ruošiami frontui, tai yra mirčiai. Taujėnų „gynėjai“ greitai suprato, jog reikės kovoti su savaisiais, todėl ėmė slapstyti. Mano broliai tvarte tarp sienų įsirengė slėptuvę, kurioje slėpėsi netik jie, bet ir kaimynai. Stribai buvo žiaurūs. Po kurio laiko jie atėjo į mūsų kaimą ieškodami bėglių ir beslapstančiųjų, sudegino vieno ūkininko namus, o gyvulius išsivarė į valsčių.

Teko slapstyti

Brolis Pranas suprato, kad taip slapstyti pavojinga, tad išėjo pas partizanus į Varžų k., kur kovojo du pusbroliai. Būryje buvo apie 20 vyrių. Jiems vadovavo Stasys Žeruolis-Ažuolas. Jie telkėsi miške, apie 5 km atstumu nuo mūsų. Visko buvo, tačiau visus sukrėtė 1945 m. gegužės 3 d. išdavystė, kai Varžų k. klojime partizanus apsupo kareiviai. Iš 19 ten buvusių vyrių tik trys sužeisti pabėgo, bet du iš jų mirė nuo žaizdų. 16 kovotojų, tarp kurių buvo ir brolis Pranas, žuvo: Alfonsas Baltrūnas ir Stasys Dičpetris iš Ukmergės, mūsų kaimo vyrai broliai Kazys, Bronius ir Juozas Grigaliūnai, Jonas Lukšys, kiti taujėniškiai – Modestas Girynys (Piltekų k.), Alfonsas ir Stasys Dalinkevičiai (Baravykų k.), Jonas Lukšys (Varžų k.), iš Deltuvos vls. – tévas ir sūnus Jonas ir Edvardas Šemeškevičiai (Balininkų k.), Alfonsas Našlėnas ir Stasys Žeruolis (Baublių k.), Edvardas Vareikis (Bimūnų k.). Juos nuvežė į Ukmergę ir numetė turgaus aikštėje. Po savaitės kūnai pradėjo ikti, tad budeliai iš Ukmergės saugumo atvarė sulaikytuosius, kuriuojos bet kai, scmetė į prie-

Gyvosios istorijos puslapiai

Pavojingi laikai

Šventosios iškastą duobę ir užkasė. 1989 m. žuvę partizanai buvo iškilmingai perlaidoti Dukstynos kapinėse. Kitas mano brolis Vladas 1945 m. vasarą vėl gavo šaukimą į kariuomenę. Keli vyrai nuėjo į Taujėnus pasidairyti, bet buvo suimti ir išsiųsti į Kauną. Tévelis sužinojo, kad Vladas uždarytas prie Soboro, tad pasamđė mašiną, su kuria visi keturi taujėniškiai iš ten paspruko. Brolis vėl slapstėsi tvarto tarpusienyje. Mums kurį laiką buvo lengviaus, nes turėjome pažymą, kad jis išėjė į kariuomenę.

1946 m. mūsų apylinkėse kovojo Juozo Survilos-Šarūno (jo pavaduotoju buvo Antanas Stimburs-Tankistas), taip pat Žaibo ir Stiklo būriai. Šalnų k. tarsi priklaušė Šarūnui, tad brolis vasaromis buvo būryje, o žiemomis prisiglausdavo bunkeryje. Su pratome, kad ten nesaugu, todėl vieną žiemos naktį kartu su kaimynais Krištaponiais iškasėme saugesnį bunkerį mediniame šulinyje. Jame galėjo tilpti 5 žmonės, tad čia laiką leido kaimynas Bronius Krištaponis-Brakonierius, Bronius Čepauskas-Voverytė. Jie prie žibalinės lempos siuvo drabužius, rašė, skaitė. Jėjimas į bunkerį būdavo užsemtas vandeniu, tad norint iš jo išlipti, reikėdavo išsemti. Išėmė jėjimo lentą vyrai išlisdavo pakvėpuoti grynu oru. Pamačiusios neprašytus svečius tarškindavome kibirą, tada jie sulisdavo atgal. Vanduo greitai paslėpdavo angą.

1947 m. žuvus Šarūnui, būrio vadu tapo Tankistas, jo pavaduotoju – Jonas Baravikas-Vygantas. Jis buvo poetas, rašė eilėraščius. Tada trys Šalnų k. partizanai gavo dokumentus išėjo į laisvę. Deja, tik Voverytė sekėsi slapstyti, o kiti du buvo suimi. Broliui Vladui irgi siūlé tokius dokumentus, tačiau jis parodydavo į maldaknygę ir pasakydavo, kad tai ir yra jo dokumentai.

Mūsų kaimo žmonės buvo geri. Nors bunkerius be mūsų dar turėjo Jonas Augulis, kiti beslapstantieji, niekas jų neišdavė, nors apie slėptuvės ir žinojo. Padėdavo partizanams ryšininkai, tarp kurių buvo Brakonieriaus sesuo Genovaitė Krištaponytė. Ir aš saugodavau partizanų ramybę, netoliiese ganydama gyvulius. Nešdavau jiems valgyti, o apie pavojus pranešdavau daina: „Oi kareivi, kareiveli, kur nakvosi šią naktelę...“

norėjo gerai pailseti, tad pasipraše į klojimą. Turėjo spausdinimo mašinėlę. Išsidenojus (apie 12 val.) žūrime – aplink sodybą pilna stribų. Klausė, ar yra „banditų“. Aš atsakiau – nežinau tokių. Tada puolė mama – parodyk, kur paslépti. Ji buvo tvirta – galvą nukirskite, sako, jei rasite. Įnirše visur išlandžiojo, pasiėmė mūsų nuotraukas ir išsienešdino. Mama nunešė partizanams pietus, viską papasaikojo. Povalandos vėl atvažiau pilnas sunkvežimis stribų, ir visi bégte pasmus. Buvo bai-si krata, išvertė visą namą, iš tvarto galo šiaudus durtuva išbadė, bet nieko nerado. Mus terorizavo, bet pasisekė pabėgti. Sutratėjo šūviai. Atsigrežusi pamačiai liepsnojančią mūsų sodybą. Tą patį va karą tėvelį suėmė ir išvežė tardyti. Į akistatą atvedė Juozą Bieri, jis viską išpasakojo, ką pas mus matė...“

Kitą dieną mums besislapstantiems pranešė apie Tankisto ir jo draugų žūtį. Reikėjo išvežti sužeistuosius iš slėptuvės, tačiau nebuvo sukuo važiuoti. Krištaponio ratai buvo sugedę. Tad gyvenome lyg ant adatų.

Bandė išsiginti praeities

Lapkričio 19 d. iš Mažeikių k. atbėgo Petras Kaselis, partizano Brakonieriaus brolis, ir pranešė, kad į Užugirio pusėnuvažiavodvi pilsos kareivių mašinos. Paslėpiau krūmuose karvę ir nubėgau prie brolio bunkerio pranešti apie situaciją. Pagal susitarimą, pamojauvalta skarele, partizanus sargybinispamatė. Man kiek nuėjus, ten prasidėjo mūšis. Greitai mane sustabdė Taujėnų stribai, vienas jų nešesi bro-

lio batus. Mane daužė pistoletu, sakė, kad aš bėgu iš jų surasto bunkerio, nusivarė prie jo. Ten stovėjo ir išdavikas. Bunkeris – granatų išdraskytas, sugriautas. Mane priverė į jį išesti: prie angos radau suklupusį dar gyvą Varnelę, dejuojantį Leknietį. Iššokau atgal ir pasakiau, kad jie dar gyvi. Tada atsivedė laukose sugautą Juozą Auglį ir liepė jam į bunkerio ištraukti žuvusiuosius ir sužeistuosius. Išvežė į Taujėnus, ir mane kartu nusivarė. Antanas Skystimas mirė. Tą dieną Šalnų miško palaukė žuvo partizanai: Vladas Černiauskas-Balandis, mano brolis, Bronius Krikštonis-Brakonierius, Antanas Skystimas-Leknietis, Jonas Bujokas-Aras. Nikodemas Auglys-Varnelė suimtas.

Apie 1958–1959 m., po Kalėdų, Juozas Bieris, sugrižęs iš kalėjimo, temstant, atėjo pas mus. Pasakojo, kad šiose apylinkėse vaikščiojo su partizanais. Iš karto mes jo neatpažinom. Aš paklausiau, ar jis pažino tokį išdaviką Bieri? Jei jis pasirodys, sakau, tai jis partizanų šeimos lazdomis užmušty, nes jis išdavė 13 vyrių, o kiek dar ryšininkų į kalėjimus sukišo? Kalbėjomės visą ryčią, jis melavo. Pas mus daugiau negrįžo, bet vaikščiojo po kaimynus.

2004 m. jam buvo su teiktas kario savanorio statusas, nors apie jo praeitį dar 1992 m. „Tremtinyje“ rašė Vlada Kaušaitė. Pranešėme apie klaidą, LGGR centras jam statusą panaikino. Tada J. Bieris pasisamde du advokatus, melaginiais parodymais bandė išsiginti savo praeities.

Ramutė
ČERNIAUSKAITĖ-
KOŽENIAUSKIENĖ
Spaudai parengė
Stanislovas
ABROMAVIČUS

Tikėjimo, Vilties, Meilės vėliava

(atkelta iš 1 psl.)

Ši skambi daina – atviras ryžtas tvirta valia savo spalvas išsaugoti, apginti: „Ir jų dabar pakeisti! / Jau niekam nevalia. / Jos reiškia mūsų laisvę, / Jos – mūsų vėliava“. Bet simbolinių spalvų reikšmė yra neįsemiamā. Simbolis, giliai įstrigę žmogaus sąmonėje, tvyrtarsi amžinas priekaištasis mūsų suvokimo galioms. Kuklūs lietuvių valstybės vėliavos kūréjai ir mes iki šiole nesugebame suprasti, kokią šventą dovaną mums Dievas davė. Jau be-

veik šimtas metų lietuvio rankose ir širdyje yra visų didžiausių krikščioniškųjų vertibių vėliava: geltona – Tikėjimo (Dievo Tėvo simbolinė spalva), žalia – Vilties (Šventosios Dvasios simbolinė spalva), raudona – Meilės (Jėzaus Kristaus simbolinė spalva). Ar esame, ar būsimė tokios dieviškos dovanos verti? Tikrai verta netikėta Dievo dovana didžiuotis, ištikimai mylėti ir gerbti mūsų šventąją Tikėjimo, Vilties, Meilės vėliavą.

Vytautas
NARAŠKEVIČIUS

Laisvės kovų ir netekčių paminklai

Žuvusiųjų nepamirštam

Paskutinė okupacija padarė Lietuvai ir jos gyventojams per daug gilias žaizdas, kad jas galėtume lengvai „primiršti“. Sunkiai išgydomas žaizdas primena nykia stepė virtęs kaimas ir gausūs paminklai pakelėse... Kalvarijoje gyvenantis B. Jungaitis, kilęs iš Liubavo valsč., Marijampolės ir Kalvarijos apylinkėse pastatė kelias dešimtis paminklų žuvusiems partizanams. Paskutiniai jo darbai: paminklai Akmenynuose, Büdviečiuose, Juodeliuose, Lietuvos kariuomenės savanorio Dadurkevičiaus šeimos žuvusiems Pagrąžių–Saulėgrąžių kaime, netoli Liubavo. Artimiausiu metu B. Jungaitis numatė sukurti paminklus žuvusiems partizanams Alksnėje ir Patilčiuose (Vilkaviškio r.).

B. Jungaitis paminklus stato savo lėšomis. Jam padeda ir kiti entuziastai.

Rugsėjo 11 d. buvo pašventintas paminklas trims žuvusiems partizanams, Girkantų kaime greta Kalvarijos–Vištyčio plento (Akmenynų sen. Kalvarijos sav.), prie buvusių Mincevičių sodybos, kurioje dabar gyvena Zapoliskai. Paminklo autorius ir statytojas – B. Jungaitis.

Jam padėjo marijampolietis R. Rusteika, sodybos gyventojai ir kiti. Šv. Mišias Akmenynų bažnyčioje aukojo ir paminklą pašventino kunigas Antanas Kreišis, Liubavo ir Akmenynų parapijų klebonas. Apie partizanų žūties aplinkybes papasakojo liudininkai A. Arandarčikienė ir V. Mincevičius. Kalbėjo Marijampolės aps. viršininkas A. Mitrulevičius, LPKTS Marijampolės sk. pirmininkas V. Raibikis, buvęs partizanas

S. Kvietkauskas ir kiti. Jaujieji vietas poetai padeklamo savo eilių partizaniškomis temomis.

Seniau Girkantų kaimas priklausė Vilkaviškio aps. Bartininkų valsčiui. Kaimas įkurtas tarpukario Neprikalnusomybės metais, kumečiams ir savanoriams kūrėjams išdalijus Vladislavos dvaro žemę. Ir dabar išlikę kelios sodybos, tarp jų ir ta, kurioje 1950 m. rugsėjo 11 d. žuvo partizanai: J. Milinkevičius–Kelmas (1919–1950), V. Sinkevičius–Bėgūnas (1927–1950) ir J. Černius (1929–1950).

Jurgis Mincevičius buvo nedidelės Krijobalių seniūnijos seniūnas. Vos tik antrą kartą užėjus sovietams jį areštavo lyg didžiausią nusikaltė-

kantų kaime lankosi partizanai. Netoli Mincevičių sodybos išsitaisydavo enkavēdistų pasalos. Partizanai netrukus ketino persikelti į kitą vietą, bet nespėjo. 1950 m. rugsėjo 11 d. rytą, jiems grįžus iš naktinio žygio, sodybą apspito kareiviai ir stribai. Slėptuvės ilgai negalėjo rasti. Tiki tuomet, kai pradėjo matuoti tvaro sienas iš lauko ir iš vidaus, savo tikslą pasiekė. Paaugli Vytuką Mincevičių striaistūmė atidaryti slėptuvės angą. Jis priešinosi.

Iš slėptuvės pasipylė šūviai, po to nugriaudėjo sproginas, nubloškės Vytuką ir stribus. Apgulėjai išbėgo iš kiemo ir kurį laiką sodybą stebėjo iš tolo. Išsdrasine sugrižo. Vytuką vėl vertė listi slėptuvėn. Jis nusivežė į Kalvariją, Jis priešinosi.

Girkantų kaime šventinamas paminklas žuvusiems partizanams
Romo Rusteikos nuotr.

li ir išgabeno į Rytus katorgos darbams. Žmona su nepilnametis vaikais liko namuose. Pas juos apsilankydavo partizanai. 1950 m. kovą jų moliniame tvarte buvo įrengta slėptuvė. Kitą slėptuvę per vieną naktį išskės ir užmaskavo prie sodybos esančios daubos krante. Rudenėjant, žemei pažiliugus ir išmukus, teko tą slėptuvę paskubomis užversti.

Enkavēdistai, matyt, iš informatorių sužinojo, kad Gir-

negailestingai tardė. Tik tuomet, kai jis neteko sąmonės, paleido namo kaip nepilnametį, nesitikėdam ką nors išpešti.

A. Arandarčikienė sakė, kad enkavēdistai išsigabeno žuvusių partizanų kūnus. Ji vėliau toje vietoje rado vieno partizano (turbūt V. Sinkevičiaus) kaukolės dalį, kuria palaidojo sode, po kriausės šaknimis.

Aleksandras JAKUBONIS

Spalio 7 d. (šeštadienį)
12 val. LPKTS būstinių salėje (Laisvės al. 39, Kaunas) įvyks tradicinis vorkutiečių politinių kalinių ir tremtinių bendruomenės susitikimas.
11 val. šv. Mišios Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje.

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@erdves.lt , LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3840. Užs. Nr.

ILSEKITES RAMYBEJE

Jadvyga Jazdauskienė 1922–2006

Gimė Mantviliškių k., Radviliškio r., ūkininkų šeimoje. 1948 m. su tévais buvo ištrenta į Irkutsko sr. Zimos r. Centralnį Chazano gyvenvietę. Ten ištekėjo už tremtinio Juozo, susilaukė dukters. Šeima reabilituota 1958 m., į Lietuvą grįžo 1973 m., apsigyveno Tauragėje. Dirbo Vaisių ir daržovių perdibimo kombinate. Nuo pat LPKTS įkūrimo buvo šios organizacijos narė.

Palaidota seniosiose Tauragės kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame dukterį Gražiną ir artimuosius.
LPKTS Tauragės filialas

Jonas Gudavičius 1923–2006

Gimė Ukmergės r. Veprių valsč. Barboriškių k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Veprių pradžios mokykloje, vėliau dirbo tėvų ūkyje. 1945–1949 m. tarnavo kariuomenėje. 1949 m. buvo suimtas ir nuėstas 10 m. kalėjimo. 1955 m. grįžo į Lietuvą. Isidarbino Veprių žemės ūkio mokykloje, ten dirbo iki 1985 m. Vepriuose sukūrė šeimą. Užaugino sūnų ir dvi dukteris. Nuo 1991 m. buvo LPKTS Ukmergės sk. narys.

Palaidotas Ukmergės r. Veprių kapinėse.
Užjaučiame sūnų ir dukteris.

LPKTS Ukmergės filialas

Leonas Gailiūnas 1933–2006

Gimė Biržų r. Kaunių k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. kartu su šeima buvo ištremtas į Irkutsko sr. Taišeto r. Čeremšankos gyvenvietę. Dirbo kolukyje. Ten sutiko likimo draugę, sukūrė šeimą. Į Lietuvą grįžo 1957 m. Išaugino tris dukteris ir sūnų. Leonas aktyviai dalyvavo LPKTS veikloje, keletą metų buvo renkamas LPKTS Biržų skyriaus tarybos nariu.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaku, gimines ir artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Arnoldas Timukas 1923–2006

Gimė Biržų r. Smalikių k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. su jaunesniu broliu buvo ištremtas į Irkutsko sr. Čeremchovo r. Talnikų gyvenvietę. Dirbo miško pramonės ūkyje. Sibire sukūrė šeimą. Išaugino dvi dukteris. Į Lietuvą grįžo 1957 m., dirbo Biržų mišku ūkyje.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris, giminės ir artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Danutė Milašauskienė 1935–2006

Gimė Telšių r. Mižikių k. ūkininkų šeimoje. Šeimoje augo penkios seserys. 1948 m. šeima ištremė į Krasnojarsko kr. Trylikametei Danutei teko dirbtai miško ruošos darbus. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Sukūrė šeimą, užaugino du vaikus. Nuo LPKTS įkūrimo buvo jos narė.

Palaidota naujosiose Kuršėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, giminės ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

Informuojame

Knygų tremties ir rezistencijos tematika galite įsigyti LPKTS būstinių knygynelyje, Kaune, Laisvės al. 39.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Kaina 1,20 Lt